

Πρόγραμμα Erasmus+ 2021-2027

ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΑ: ΤΟΜΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

ΟΔΗΓΙΕΣ

Το νέο Πρόγραμμα Erasmus+ δίνει ιδιαίτερη έμφαση στις ευκαιρίες συμμετοχής για όλους, με σημαντική αύξηση του προϋπολογισμού για την επόμενη επταετία 2021-2027. Η προτεραιότητα της Ένταξης και Πολυμορφίας περικλείει και συνδέεται άμεσα με τις υπόλοιπες προτεραιότητες που διέπουν το νέο Πρόγραμμα και αφορούν σε όλες τις δράσεις του με σκοπό τη δημιουργία ενός ψηφιακού, πιο περιβαλλοντικά βιώσιμου και πιο κοντά στις ανάγκες της κοινωνίας, προγράμματος Erasmus+.

Μέτρα για τη συμμετοχή ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες συνιστάται ιδιαιτέρως να λαμβάνονται σε όλα τα σχέδια, είτε αφορούν κινητικότητα (KA1) είτε σχέδια συνεργασίας (KA2). Επισημαίνεται ότι η λήψη μέτρων για την ένταξη και πολυμορφία αξιολογείται και στο επίπεδο της αίτησης (βλ. [Οδηγός για τους Αξιολογητές](#)).

Η αποτελεσματικότητα των μέτρων που περιγράφονται στα εγκεκριμένα σχέδια αξιολογείται κατά τη διάρκεια επιτόπιων επισκέψεων ελέγχου παρακολούθησης, όπως επίσης και στο πλαίσιο υποβολής τελικών εκθέσεων προς την ΕΜ. Για τον ποσοτικό έλεγχο εφαρμογής των μέτρων συμπερίληψης γίνεται χρήση στατιστικών δεδομένων από τα εργαλεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Προβλέπεται επίσης έλεγχος παραστατικών, όπως περιγράφονται στη συνέχεια στην περίπτωση που απαιτηθεί.

Οι παρούσες οδηγίες θα πρέπει να διαβαστούν σε συνδυασμό με τις Οδηγίες της Ε.Ε. σχετικά με την εφαρμογή της Στρατηγικής για την Ένταξη και Πολυμορφία “Implementation guidelines Erasmus+ and Solidarity Corps Inclusion and Diversity Strategy” (v.1, 29-04-2021) https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity_en και τη Συμπληρωματική Ανακοίνωση της ΕΜΣ για την ετήσια πρόσκληση υποβολής προτάσεων Erasmus+, <https://www.iky.gr/el/erasmusplus/item/2511>

ΟΡΙΣΜΟΙ

Με τον όρο **inclusion (ένταξη)** αναφερόμαστε στην εξάλειψη των εμποδίων ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των μετακινούμενων ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες. Τα εμπόδια συμμετοχής στο Πρόγραμμα Erasmus+ μπορεί να σχετίζονται με αναπηρίες/σοβαρά προβλήματα υγείας, με μαθησιακές δυσκολίες/σχολική αποτυχία, με κοινωνικά και οικονομικά εμπόδια, με εμπόδια που σχετίζονται με τις διακρίσεις, καθώς και πολιτιστικά και γεωγραφικά εμπόδια. Επισημαίνεται ότι ορισμένα άτομα μπορεί να αντιμετωπίζουν **συνδυασμό** των ανωτέρω δυσκολιών που δημιουργούν ακόμα περισσότερα εμπόδια στη συμμετοχή τους στο Πρόγραμμα.

Με τον όρο **diversity (πολυμορφία)** εννοούμε την υποστήριξη συμμετοχής στο Πρόγραμμα ατόμων με διαφοροποιημένο προφίλ, απαντώντας στην ανάγκη παροχής ισότιμων ευκαιριών σε όλους. Το ζητούμενο είναι να νιώθουν όλοι ότι μπορούν να συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα Erasmus+, αλλά και πώς μπορούν να συνεργαστούν εποικοδομητικά σε κοινές ομάδες.

ΟΜΑΔΕΣ-ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΑ

Άτομα με λιγότερες ευκαιρίες που περιλαμβάνονται στην παρακάτω κατηγορίες ή /και αντιμετωπίζουν συνδυασμό εμποδίων για τη συμμετοχή τους στο Πρόγραμμα:

- **Άτομα με αναπηρίες** (π.χ. κινητική αναπηρία, τύφλωση, κώφωση, κλπ)
- **Άτομα με χρόνια προβλήματα υγείας/που χρήζουν χρόνιας φαρμακευτικής αγωγής** (π.χ. χρόνια νοσήματα, συμπεριλαμβανομένων και των χρόνιων ψυχικών παθήσεων)
- **Άτομα που βρίσκονται σε διαδικασία φυλομετάβασης** και λαμβάνουν φαρμακευτική αγωγή.
- **Εμπόδια που σχετίζονται με τα συστήματα εκπαίδευσης** (π.χ. άτομα που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες, προβλήματα στη σχολική τους πορεία, άτομα που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν/ έχουν εγκαταλείψει το σχολείο -NEETs)
- **Πολιτιστικά εμπόδια** λόγω διαφορετικής κουλτούρας (π.χ. πρόσφυγες, μετανάστες, Ρομά, άτομα που ανήκουν σε εθνικές/θρησκευτικές μειονότητες)

Κοινωνικά εμπόδια (π.χ. πρώην φυλακισμένοι, πρώην χρήστες ουσιών, άτομα που είναι κοινωνικά περιθωριοποιημένοι. Επίσης, άτομα που είναι ορφανά, μεγαλώνουν σε ιδρύματα Προστασίας, ανήκουν σε μονογονεϊκή οικογένεια, έχουν την ευθύνη παιδιών ενώ βρίσκονται οι ίδιοι σε νεαρή ηλικία, είναι οι πρώτοι από την οικογένειά τους που σπουδάζουν).

- **Οικονομικά εμπόδια** (π.χ. άτομα που έχουν πολύ χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, είναι άνεργα, ανήκουν σε υπερχρεωμένα νοικοκυριά, εργάζονται για να σπουδάσουν, έχουν έλλειψη στέγης ή ζουν σε συνθήκες προσωρινής στέγης).
- **Εμπόδια που σχετίζονται με τις διακρίσεις** (σε σχέση την καταγωγή, τη θρησκεία, την αναπηρία, το φύλο, την ταυτότητα φύλου, τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή και συνδυασμό αυτών)
- **Γεωγραφικά εμπόδια** (άτομα που ζουν σε απομακρυσμένες γεωγραφικά περιοχές, πολύ μικρά νησιά, υποβαθμισμένες περιοχές, περιοχές που δεν συνδέονται τακτικά με το κέντρο της πόλης).

Για τον αναλυτικό ορισμό των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες παρακαλούμε δείτε τον [Οδηγό του Προγράμματος 2023](#) / τις [Οδηγίες εφαρμογής της Στρατηγικής για την Ένταξη και Πολυμορφία](#).

Είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση σε μια **ολιστική προσέγγιση** που δεν θα στοχεύει αποκλειστικά στις ανωτέρω ομάδες-στόχο, αλλά και στην ενίσχυση της ενσυναίσθησης και της αποδοχής της διαφορετικότητας από τον λοιπό πληθυσμό, ώστε τα άτομα αυτά να μην στιγματίζονται. Τίθεται επίσης το ζήτημα της χρήσης θετικής γλώσσας για τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν.

Τονίζεται ότι η προώθηση των ανωτέρω ομάδων με λιγότερες ευκαιρίες σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει τον αποκλεισμό συμμετοχής άλλων κατηγοριών ατόμων στο Πρόγραμμα που δεν αντιμετωπίζουν αυτές τις δυσκολίες.

ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΑ :

I. Μέτρα προσέγγισης και ένταξης των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες

Οι φορείς που υλοποιούν σχέδια Erasmus+ θα πρέπει να ορίσουν συγκεκριμένα *μέτρα προσέγγισης και ένταξης των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες* που είναι εγγεγραμμένοι στον φορέα τους.

Τα μέτρα συνιστάται να περιλαμβάνουν **ποσοτικούς στόχους** για τη συμμετοχή ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες, **στοχευμένες δράσεις επικοινωνίας** και ολιστική και **ισότιμη αντιμετώπιση της διαδικασίας επιλογής** με κριτήρια, τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη την προτεραιότητα συμμετοχής στο Πρόγραμμα των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες. Τονίζεται η ανάγκη διαφύλαξης των προσωπικών δεδομένων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο (GDPR).

Επίσης, είναι ζητούμενο να ληφθούν ειδικά **μέτρα προετοιμασίας, καθοδήγησης και υποστήριξης** των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το τέλος της κινητικότητας. Συνιστάται να συμπεριληφθεί στην υλοποίηση των σχεδίων και η δυνατότητα παροχής εμπειριών διεθνοποίησης χωρίς κινητικότητα, μέσω της δημιουργίας κοινών ομάδων εργασίας μεταξύ εισερχόμενων και ημεδαπών μαθητών/σπουδαστών/ωφελούμενων (internationalization at home).

II. Εκστρατεία ενημέρωσης

Κεντρικό μήνυμα της εκστρατείας του νέου Προγράμματος είναι ότι «όλα αρχίζουν εδώ» (It all starts here), δηλαδή ουσιαστικά η συμμετοχή στο Πρόγραμμα είναι η αρχή για την αντιμετώπιση εμποδίων, όποια κι αν είναι αυτά, σε συνδυασμό με το υπάρχον μότο «Ανοίγει δρόμους, αλλάζει ζωές». Η γλώσσα που χρησιμοποιείται για την επικοινωνία με τους ενδιαφερόμενους προτείνεται να είναι απλή, κατανοητή σε όλους.

Συνιστάται ιδιαίτερως η τήρηση της αρχής της πολυμορφίας στις ιστορίες που προβάλλονται, ώστε να προωθείται η συμμετοχή ατόμων με διαφορετικό προφίλ, συμπεριλαμβανομένων

και των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες με σκοπό να λειτουργήσουν ως θετικό παράδειγμα ενίσχυσης της συμμετοχής αυτών των ομάδων στο Πρόγραμμα. Προσοχή, για ανήλικα άτομα απαιτείται η έγγραφη συναίνεση των γονέων /κηδεμόνων.

Περισσότερες πληροφορίες και προωθητικό υλικό της καμπάνιας του νέου Προγράμματος Erasmus+ που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε, θα βρείτε εδώ: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/promotional_en

III. Εργαλεία του Προγράμματος για την υποστήριξη της Ένταξης και Πολυμορφίας

Το Πρόγραμμα προβλέπει μια σειρά από εργαλεία για την ενίσχυση της συμμετοχής των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες. Πέραν της **επιπλέον χρηματοδότησης** για την υποστήριξη συμμετοχής που αφορά τους οργανισμούς που μετέχουν στο Πρόγραμμα και τους ίδιους τους μετακινούμενους δύναται να γίνει **χρήση ευέλικτων μορφών κινητικότητας** με μικρότερη διάρκεια, όπως επίσης και να πραγματοποιηθούν **προπαρασκευαστικές επισκέψεις** για την καλύτερη οργάνωση της περιόδου κινητικότητας.

α) Βασική Δράση 1:

Προπαρασκευαστικές επισκέψεις

Συνιστάται η ενίσχυση της συνεργασίας των δικαιούχων φορέων με τους συνεργαζόμενους φορείς του εξωτερικού /φορείς υποδοχής, μέσω της δυνατότητας που προσφέρει το νέο Πρόγραμμα για προπαρασκευαστικές επισκέψεις, στη Βασική Δράση 1 του Προγράμματος, ιδίως εάν πρόκειται να μετακινηθούν άτομα με κινητική αναπηρία. Η προπαρασκευαστική επίσκεψη θα πρέπει να έχει προβλεφθεί στο επίπεδο της αίτησης (KA1).

Ευέλικτες μορφές κινητικότητας

Το Πρόγραμμα προσφέρει τη δυνατότητα πρόβλεψης στο σχέδιο ευέλικτων μορφών κινητικότητας με συνδυασμό φυσικής και εικονικής κινητικότητας, με σκοπό την ενίσχυση της συμμετοχής ατόμων που ενδεχομένως δεν μπορούν να μετακινηθούν για μεγάλο διάστημα στο εξωτερικό. Για συμμετέχοντες με λιγότερες ευκαιρίες, μπορεί να οργανωθεί κινητικότητα με μικρότερη ελάχιστη διάρκεια, εφόσον υπάρχει επαρκής αιτιολόγηση. (σελ.104, ErasmusProgramme_Guide2023_el (1))

Κάλυψη δαπανών για την ένταξη (Inclusion support)

1. Υποστήριξη οργανισμών (Inclusion support for Organisations)

Οι δικαιούχοι οργανισμοί εφόσον έχουν συμπεριλάβει στους συμμετέχοντες άτομα με λιγότερες ευκαιρίες λαμβάνουν κατ' αποκοπήν ποσό ύψους 100 ευρώ ανά συμμετέχοντα με λιγότερες ευκαιρίες για την οργάνωση δραστηριοτήτων κινητικότητας για αυτή την κατηγορία ατόμων συμμετεχόντων. **Κατά συνέπεια, η επιπλέον χρηματοδότηση που λαμβάνουν οι οργανισμοί για την Ένταξη και Πολυμορφία θα πρέπει να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για αυτόν τον σκοπό.**

2. Ατομική υποστήριξη (Inclusion support for individuals)

Επιπλέον, τα ίδια τα άτομα με λιγότερες ευκαιρίες είναι επιλέξιμα να λάβουν πρόσθετη επιχορήγηση με σκοπό τη διευκόλυνση της μετακίνησής τους στο εξωτερικό στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus+.

Η επιχορήγηση των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες καλύπτει το 100% των επιπρόσθετων δαπανών που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της μετακίνησης των ατόμων αυτών (και των συνοδών τους) στο εξωτερικό. Η επιχορήγηση υπολογίζεται βάσει πραγματικών εξόδων (real cost).

Στην περίπτωση της Βασικής Δράσης 1, ο προϋπολογισμός κατατίθεται στο στάδιο της αίτησης και το ποσό προπληρώνεται βάσει προχρηματοδότησης στον δικαιούχο φορέα με σκοπό τη διευκόλυνση της μετακίνησης των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες που έχουν δηλωθεί στην αίτηση. Στο στάδιο της υποβολής της Τελικής έκθεσης του σχεδίου κινητικότητας θα πρέπει να προσκομιστούν τα απαραίτητα δικαιολογητικά προκειμένου οι δαπάνες που εμπίπτουν σε αυτή την κατηγορία να εγκριθούν.

Κατά συνέπεια, οι μη διαπιστευμένοι φορείς (Βασική Δράση 1- Βραχυχρόνια σχέδια κινητικότητας) θα πρέπει να έχουν προβλέψει κατά το στάδιο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης τον αριθμό των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες που αναμένεται να μετακινήσουν και να έχουν αιτηθεί σχετική χρηματοδότηση. Συστήνεται κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης να τεθεί ως στόχος ένα ποσοστό ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες και να ζητηθεί η σχετική χρηματοδότηση, εφόσον ο μαθητικός πληθυσμός/πληθυσμών ωφελούμενων του φορέα το δικαιολογεί.

Στην περίπτωση των διαπιστευμένων φορέων (Βασική Δράση 1), υπάρχει δυνατότητα *υποβολής αιτήματος ενδιάμεσης τροποποίησης (interim amendment)* ώστε να καλυφθούν τα έξοδα συμμετοχής ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες σε περίπτωση που δεν είχαν αρχικά προβλεφθεί.

β) Βασική Δράση 2

Στη Βασική Δράση 2 (Συμπράξεις Συνεργασίας και Συμπράξεις Μικρής Κλίμακας) οι φορείς θα πρέπει να έχουν προβλέψει στο στάδιο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης τη μετακίνηση ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες. Στην περίπτωση αυτή, χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση των ατόμων αυτών τα lump sum ποσά που έχουν λάβει για το σχέδιο.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Βρείτε στη συνέχεια τις κατηγορίες ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες με βάση τη Στρατηγική του ΙΚΥ / Εθνικής Μονάδας Συντονισμού για την Ένταξη και Πολυμορφία **και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά/υποστηρικτικά έγγραφα ανά κατηγορία που θα πρέπει ο δικαιούχος φορέας να έχει στη διάθεσή του και να τηρεί στο αρχείο του, σε περίπτωση που ζητηθούν.**

Τονίζεται ότι για την κατηγοριοποίηση των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες και τον έλεγχο των αποδεικτικών/πιστοποίηση ότι όντως τα άτομα αυτά δικαιούνται επιπλέον ενίσχυση, υπεύθυνος είναι καταρχήν ο δικαιούχος φορέας.

A. Άτομα με αναπηρίες/χρόνια προβλήματα υγείας

Τα άτομα με αναπηρίες αποτελούν μια ιδιαίτερη κατηγορία μετακινούμενων, δεδομένου ότι πρέπει να υπερκεράσουν τις επιπλέον δυσκολίες και φόβους που τους δημιουργεί το πρόβλημα υγείας που αντιμετωπίζουν, ώστε να μετακινηθούν στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus+.

Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό ότι οι αναπηρίες δεν καθίστανται πάντα αντιληπτές εκ πρώτης όψεως και συχνά τα άτομα με αναπηρίες διστάζουν να τις κοινοποιήσουν, καθώς αποτελούν ευαίσθητο προσωπικό δεδομένο. Στα άτομα με αναπηρίες συγκαταλέγονται έτσι, εκτός από όσους αντιμετωπίζουν κινητικές δυσκολίες, και όσοι έχουν προβλήματα όρασης, ακοής, κλπ. δηλαδή όλοι όσοι πάσχουν από σωματική, νοητική, πνευματική, ψυχική, αισθητηριακή αναπηρία ή πάσχουν από ένα χρόνια νόσημα, συμπεριλαμβανομένων και των χρόνιων ψυχικών παθήσεων. Στην κατηγορία συμπεριλαμβάνονται και όσοι χρήζουν χρόνιας φαρμακευτικής αγωγής.

Με σκοπό την έγκαιρη προετοιμασία της περιόδου κινητικότητας υπενθυμίζεται ότι οι φορείς αποστολής μπορούν να κάνουν και χρήση προπαρασκευαστικών επισκέψεων (εφόσον έχει προβλεφθεί στην αίτηση ΚΑ1). Για τη μετακίνηση των ατόμων με κινητικές αναπηρίες θα πρέπει να διασφαλίζεται η προσβασιμότητα των χώρων του φορέα υποδοχής.

Ενδεικτικά δύναται να καλυφθούν οι παρακάτω επιπρόσθετες ανάγκες ατόμων με αναπηρίες/ χρόνια νόσο:

• Συνοδός για το ταξίδι/φροντιστής ασθενούς, ο οποίος μπορεί να είναι επαγγελματίας φροντιστής ή στενός συγγενής του ασθενούς(εφόσον δεν έχει ζητηθεί επιχορήγηση για τον συνοδό από τις κατηγορίες προϋπολογισμού «Δαπάνες μετακίνησης» και «επιχορήγηση για την κάλυψη των ατομικών δαπανών»

- Ειδικό διδακτικό υλικό (μπράιγ, φωτοτυπίες σε μεγέθυνση, μαγνητοφώνηση
- διαλέξεων, κ.α.)
- Διερμηνέας νοηματικής γλώσσας στην περίπτωση ατόμων με προβλήματα ακοής
- Ειδική μεταφορά σε περίπτωση κινητικής αναπηρίας
- Στέγαση σε κατάλληλα εξοπλισμένο δωμάτιο

- Ειδική διατροφή
- Ιατρικά αναλώσιμα, ιατρική παρακολούθηση εφόσον δεν καλύπτονται από την Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης

Αποδεικτικό:

Βεβαίωση ΚΕΠΑ ή βεβαίωση από Δημόσιο Νοσοκομείο.

Για την περίπτωση ειδικών σχολείων/κέντρων φροντίδας Ενηλίκων με Αναπηρίες δεν απαιτείται βεβαίωση ΚΕΠΑ, αρκεί η Υ/Δ του Διευθυντή.

Β. Άτομα με λιγότερες ευκαιρίες λόγω μαθησιακών δυσκολιών

Στην περίπτωση των μετακινούμενων με μαθησιακές δυσκολίες, κρίνεται σκόπιμο να λαμβάνονται σχετικά μέτρα από το Ίδρυμα υποδοχής, ώστε να μπορούν να παρακολουθήσουν απρόσκοπτα τις μαθησιακές δράσεις στον φορέα υποδοχής.

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και μαθητές που εντάσσονται σε τάξη Υποδοχής- ΖΕΠ, Τμήμα Ένταξης.

Αποδεικτικό: Διάγνωση από ΚΕΔΑΣΥ.

Σε περιπτώσεις μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες που δεν έχουν διαγνωστεί από κάποιον αρμόδιο φορέα, αποδεικτικό θα μπορούσε να αποτελέσει έκθεση αξιολόγησης από τους εκπαιδευτικούς που συνεργάζονται με το συγκεκριμένο μαθητή / ή έκθεση επιτροπής ΕΔΥ, εφόσον διαθέτει το σχολείο ή Σύμβουλο Σχολικής Ζωής.

Αποδεικτικό αποτελεί επίσης το γεγονός ότι οι μαθητές αυτοί παρακολουθούν τάξη Υποδοχής- ΖΕΠ, Τμήμα Ένταξης.

Γ. Άτομα με λιγότερες ευκαιρίες βάσει κοινωνικών/οικονομικών/γεωγραφικών κριτηρίων

Πραγματικές δαπάνες για τη συμμετοχή ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες δύναται να καλυφθούν με βάση κοινωνικά/οικονομικά κριτήρια. Οι μετακινούμενοι /οι γονείς /κηδεμόνες σε περίπτωση ανηλίκων, είναι σημαντικό να λάβουν ενημέρωση για την επιπλέον οικονομική ενίσχυση που δικαιούνται τα άτομα με λιγότερες ευκαιρίες για τη συμμετοχή τους στο Πρόγραμμα.

Κοινωνικά/οικονομικά/γεωγραφικά κριτήρια ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες:

Άτομα που ανήκουν σε μία ή περισσότερες από τις παρακάτω κατηγορίες:

i. Μέλος οικογένειας που λαμβάνει επίδομα τέκνων ή /και Ελάχιστο Εγγυημένο εισόδημα, ή σύνταξη ανασφάλιστου υπερήλικα, σε περίπτωση κηδεμονίας

ii. Μέλος μονογονεϊκής οικογένειας

iii. Μέλος τρίτεκνης ή πολύτεκνης οικογένειας

iv. Μεγαλώνει σε ίδρυμα προστασίας ανηλίκων

v. Έλληνας πολίτης μέλος της Μουσουλμανικής Μειονότητας της Θράκης

vi. Ρομά

vii. Πρόσφυγας

viii. Μετανάστης

ix. Άτομο που διαμένει σε γεωγραφικά απομακρυσμένες /υποβαθμισμένες περιοχές

x. Πρώην χρήστης ουσιών

xi. Αποφυλακισμένος

xii. Αναλφάβητος

Αποδεικτικό για την κατηγορία i: Βεβαίωση ή άλλο αποδεικτικό λήψης προνοιακών επιδομάτων

Αποδεικτικό για τις κατηγορίες ii έως viii : Υ/Δ Διευθυντή σχολείου ή άλλου φορέα αποστολής.

Αποδεικτικό για την κατηγορία ix (βεβαίωση από τον Δήμο για τον τόπο μόνιμης κατοικίας) ή Υ/Δ Διευθυντή

Αποδεικτικό για τις κατηγορίες x – xii, Υ/Δ του Διευθυντή/Υπεύθυνου του φορέα Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Τα ανωτέρω δικαιολογητικά κρατούνται στο αρχείο του φορέα αποστολής σε περίπτωση ελέγχου και υπόκεινται στους κανόνες προστασίας προσωπικών δεδομένων.

Σε περίπτωση που το σύνολο του μαθητικού πληθυσμού/πληθυσμού ωφελούμενων αποτελείται από άτομα με λιγότερες ευκαιρίες (π.χ. ειδικό σχολείο, φορέας Εκπαίδευσης Ενηλίκων με Αναπηρίες, σχολείο με σημαντικό πληθυσμό Ρομά, σχολείο μειονοτικής εκπαίδευσης, σχολείο σε γεωγραφικά απομακρυσμένη περιοχή), αρκεί μια Υ/Δ του Διευθυντή του φορέα.

Ο Σύλλογος Διδασκόντων/ Κοινωνική Υπηρεσία φορέα Ενηλίκων μπορεί να βεβαιώσει περιπτώσεις ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες που τυχόν δεν καλύπτονται από τις ανωτέρω κατηγορίες, σε συνέχεια γραπτής επικοινωνίας με την ΕΜ.

Πέραν της κάλυψης τυχόν εξόδων που απαιτούνται για τη συμμετοχή των ανωτέρω κατηγοριών μαθητών/σπουδαστών/ωφελούμενων με λιγότερες ευκαιρίες, ο φορέας αποστολής συνιστάται να λαμβάνει μέτρα γλωσσικής, ψυχολογικής και διαπολιτισμικής προετοιμασίας για τη συμμετοχή τους.

Παραδείγματα κάλυψης επιπλέον δαπανών για την ένταξη και πολυμορφία:

Κόστος αγοράς ταξιδιωτικού σάκου/βαλίτσας

Κόστος αγοράς ένδυσης και υπόδησης εφόσον κρίνεται απαραίτητο

Κόστος μετακίνησης προς το κοντινότερο αεροδρόμιο

Κάλυψη ιδιωτικής ασφάλισης για την περίοδο μετακίνησης στο εξωτερικό σε περίπτωση ανασφάλιστου ατόμου

βλ. για επιπλέον παραδείγματα τις κατηγορίες δαπανών που καλύπτονται για τα άτομα ΑμεΑ, ανωτέρω.